

Marian Hromek

Dalimilova kronika

nejstarší česky psaná kronika

psána od počátku 14. století do roku 1314, poté s dodatky (nejspíše jiného autora) až do roku 1325

psána ve verších (proměnlivý počet slabik)
není jasné, kdo je autorem

Autor:

O totožnosti autora se v minulosti vedly letité spory a ani dnes stále nepodařilo spojit dílo s pravým autorem. O první přiřazení autora se pokusil Václav Hájek z Libočan, když ve své kronice uvedl, že za kronikou stojí jistý Dalimil Meziříčský. Od této, nejspíše fiktivní osoby, se odvodit celý název kroniky, a protože tento název zlidověl a dosud se nenašel původní autor, tak jí toto označení zůstalo. Lze ale předpokládat, že autor byl vysoce vzdělaný, zřejmě šlechtic nebo duchovní. Dále se spekuluje, že by to mohl být johanitský rytíř (autor prohlašuje, že boje o království v letech 1309–1310 sledoval z Malé Strany, kde existovala johanitská komenda Panny Marie)

Obsah:

Kronika obsahuje celkem 106 kapitol. Na začátku líčí stavbu babylónské věže, následující boží trest, zmatení jazyků a rozchod lidí do různých částí světa. Pokračuje chronologicky řazenými příběhy z historie Čech počínaje osídlením našeho území praotcem Čechem, pověstmi o Libušině proroctví, o Přemyslu Oráčovi a o Dívčí válce. Popisuje se zde i život sv. Václava a velice známa je i pověst o Oldřichovi a Boženě. Končí v období vlády Jana Lucemburského v roce svého dopsání (1314), existuje ale i několik pozdějších dodatků (zejména z let 1315 a 1316), které však patrně nenapsal původní autor.

Styl práce:

Hned v úvodu si klade za cíl zpracovávat domácí příběhy a omezit tak tehdy oblíbená vyprávění cizích rytířských osudů. Na mnoha místech vybízí k odporu k cizím škodlivým vlivům a módám (turnajům, dvorským slavnostem, odívání apod.), zamítá sňatky českých feudálů s cizinkami (jmenovitě Němkami) a výchovu jejich dětí podle cizích vzorů nebo v cizině.

Edice:

Latinsky: VIDMANOVÁ, Anežka: Nad Pařížskými zlomky latinského Dalimila. Slovo a smysl. Časopis pro mezinárodní studia 5, 2006, s. 25–67.

Německy: BROM, Vlastimil: Di tutsch kronik von Behem lant : die gereimte deutsche Übersetzung der Altschechischen Dalimil-Chronik = rýmovaný německý překlad staročeské Dalimilovy kroniky. Brno 2009.

Česky: BLÁHOVÁ, Marie: Kronika tak řečeného Dalimila. Praha 2005.

Literatura:

BLÁHOVÁ, Marie: Staročeská kronika tak řečeného Dalimila. Praha 1995.

BROM, Vlastimil: Panovnické tituly v Dalimilově kronice. K využití textové lingvistiky pro historickou interpretaci. In: Stát, státnost a rituály přemyslovského věku. Problémy, názory, otázky. Sborník příspěvků z konference konané dne 18. října 2005 v Brně. K vydání připravil Martin Wihoda ve spolupráci s Demeterem Malatáčkem. Brno 2006, s. 217–234.

ŠTASTNÝ, Radko: Tajemství jména Dalimil. Praha 1991.